

Celje - skladišče
D-Per

III 19/1990

1119900824,4

COBISS •

MERX VESTNIK

Glasi delavcev sestavljenega podjetja Merx

Številka 4 - Leto X - April 1990

Merx, sestavljeno podjetje sestavljajo: Avto Celje, Avtotehnika Celje, Blagovni center Celje, Dravinjski dom Slovenske Konjice, Gostinstvo in turizem Celje, Gostinsko podjetje Ravne na Koroškem, Kmetijska zadruga Celje, Kmetijska zadruga Laško, Kmetijska zadruga Slovenske Konjice, Korotan Ravne na Koroškem, Kozjak Radlje ob Dravi, Izbiša Laško, Jelen Slovenske Konjice, Jelsa Šmarje pri Jelsah, Košenjak Dravograd, Lipa Sentjur, Meja Sentjur, Mlinsko predelovalno podjetje Celje, Mesarstvo Jurij Sentjur, Moda Celje, Potrošnik Celje, Potrošnja Zagorje ob Savi, Prodaja Šostanj, Resevna Sentjur, RTC Golte Mozirje, Savinja Laško, Savinja Mozirje, Spik Sentjur, Teko Celje, Tok Sentjur, Toper Celje, Trgovsko podjetje Radeče, Turist Nazarije, Zdravilišče Dobrna, Zila Slovenj Gradec, Izhaja enkrat mesečno. Ureja uredniški odbor: Jana Mladenović, glavna in odgovorna urednica; člani: Danica Dosedla, Zdenka Mažgon, Darinka Oset, Zdenka Zimšek. Tehnični urednik: Marjan Ivanuš; ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4. Naslov uredništva: Merx, sestavljeno podjetje, ul. 29. novembra 16.63000 Celje - telefon (063) 21-352. Rokopisov in slik ne vračamo. Po sklepu republiškega komiteja za informiranje je Vestnik Merx oproščen plačevanja davka, sklep št. 421-1/72. Tiska tiskarna Ljudska pravica, Ljubljana.

Likvidnostne razmere v Merxu

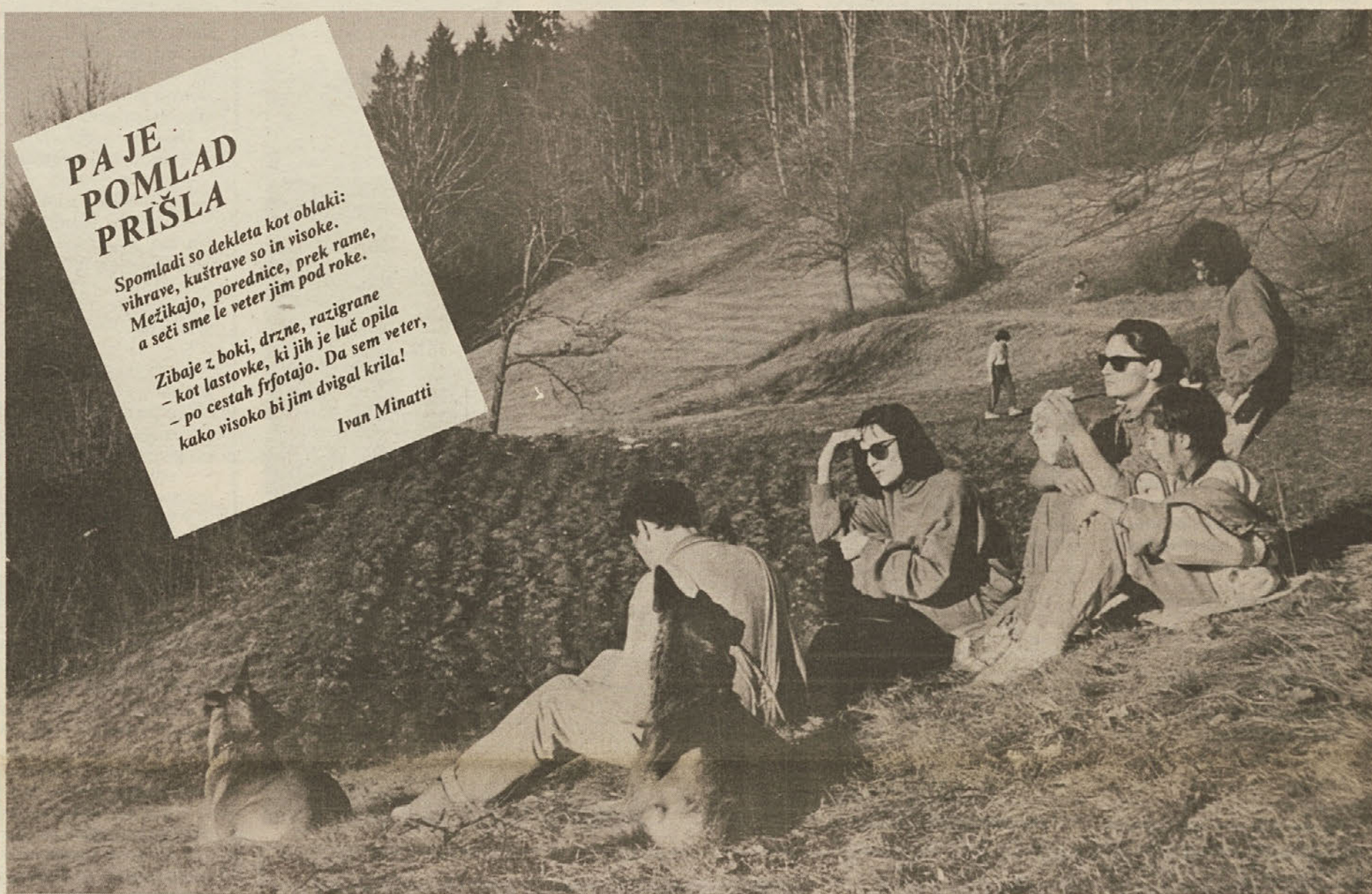
Na zadnji seji poslovnega sveta in delavskega sveta Merxa je bilo zelo veliko razprave posvečene tudi likvidnostnim razmeram v Merxu.

Ko so direktorji Merxa konec marca poslušali poročilo o likvidnostnem stanju članic (podal ga je direktor banke Tone Guzej), s stanjem niso mogli biti najbolj zadovoljni. Kar nekaj članic je v sistemu Merx banke, ki jim likvidnost stalno peša, druge pa se prav tako občasno spopadajo z likvidnostnimi težavami. Večina zaradi neizterjanega denarja, ki jim ga dolgujejo njihovi poslovni partnerji.

Na seji so tudi ugotovili, da danes dobro delajo le tisti, ki se s partnerji sproti dogovarjajo o plačilih, in vsi tisti, ki razširjajo, kolikor se v današnjih razmerah sploh da, prodajo na krog dobrih plačnikov. Tako se zaloge ne kopičijo. Prav imajo tudi tista podjetja, so ugotovili na seji, ki povečujejo svojo prodajo z različnimi prodajnimi akcijami, s popusti, prodajo na prostem, kajti bolje je imeti nekaj manj gotovine na banki kot pa veliko denarja v grmadah neprodanih zalog. Blago naj se obrača, so dejali trgovski direktorji.

Da pa bi se likvidnost v Merxu izboljšala, je direktor banke Tone Guzej predlagal nekaj preventivnih ukrepov, ki jih bodo morale članice takoj uveljavljati, kajti položaj lahko zaradi morebitnega podaljševanja rigidnosti lahko jutri postane neobvladljiv.

In za kakšne ukrepe gre? Takoj je potrebno organizirati komercialni sestanek za dogovor v optimalizaciji blagovnih tokov v okviru Merxa in širše. Neli kvidna podjetja morajo takoj operativno ukrepati na vseh kritičnih točkah (likvidnostni plani). Merxova banka pripravi predlog za izplačila OD po podjetjih, tako da bodo nekateri kritični dnevi izvzeti in da bodo prednost pri izplačilu imela likvidna podjetja. Na področju hranilništva morajo podjetja zagotoviti, da delavci varčujejo najmanj 50 odstotkov OD v Merxovi hranilnici. Za negativna podjetja se bo vodila posebna obrestna politika in sicer bodo do limitov podjetja plačevala za odobrene kredite potrebni obresti na PO, nad limiti pa bodo obresti varirale v odvisnosti od gibanja le teh na finančnem trgu. In kot zadnji ukrep se je Merxova banka obvezala, da bo zagotovila strokovni kader, ki bo delal na asignacijah, cesijah, kompenzacijah za vsa podjetja za zagotavljanje večje likvidnosti Merxa.

PA JE
POMLAD
PRIŠLA

Spomladi so dekleta kot oblaki:
vihrave, kuštrave so in visoke.
Mežikajo, porednice, prek rame,
a seči sme le veter jim pod roke.

Zibaje z boki, drzne, razigrane
- kot lastovke, ki jih je luč opila
- po cestah frfotajo. Da sem veter,
kako visoko bi jim dvigal krila!

Ivan Minatti

Košnjak se je vključil v Merx

Merx povezuje že 35 podjetij

Delovna organizacija Košenjak Dravograd je 28. decembra obvestila tedanji sozd Merx, da do 1. 1. 1990 ne bo uspela uređiti vsega v zvezi z reorganizacijo delovne organizacije Košenjak v družbeno podjetje, kar je bil takrat pogoj za sprejem samoupravnega sporazuma o povezanosti v Merx, sestavljeno podjetje. Zato je takrat delavski svet Košenjaka predlagal oziroma poslal sklep, da se bo takoj po svojem konstituiranju vključil v Merx, sestavljeno podjetje. To je novi delavski svet družbenega podjetja Košenjak Dravograd tudi storil in na seji 23. februarja, sprejel sklep o sprejemu samoupravnega sporazuma o povezanosti v Merx, sestavljeno podjetje.

Prav tako je družbeno podjetje Košenjak od 1. 1. 1990 redno pokrivalo svoj delež sredstev za svobodno menjavo, torej pokrivanje stroškov Merxa, skladno z dogovorjenimi merili.

Na osnovi navedenih argumentov je delavski svet Merxa na prvi seji ugotovil, da je družbeno podjetje Košenjak iz Dravograda, kot nekdanja članica sozda Merx, skladno z 18. členom samoupravnega sporazuma opravila vse za vključitev v

Merx, sestavljeno podjetje kot ustanoviteljica in si s tem pridobila status povezanega podjetja v Merxu od 1. januarja 1990.

Turistično povezovanje

Na pobudo predstavnikov iz Crikvenice in sicer Turistične zveze občine ter Thalassotherapie iz Crikvenice je Merx v sodelovanju s Konusom iz Slovenskih Konjic organiziral sestanek za celjsko regijo, na katerem so zainteresiranim firmam predstavili iz Crikvenice predstavili turistično, zdravstveno in rekreacijsko ponudbo.

Na koncu je bil sprejet dogovor, da bodo posamezni predstavniki preučili propagandno strokovno gradivo ter cenike za ponujene zdravstvene in gostinske storitve ter se v neposrednih stikih, po interesih medsebojno povezovali v skladu z gmotnimi možnostmi, zdravstvenimi interesi in drugimi pogoji.

Kako v letu 1990

Šestindvajsetega marca so člani poslovnega sveta Merxa obravnavali poslovno politiko sistema oziroma osnutek programa dela za leto 1990, pozneje pa je ta dokument obravnaval tudi delavski svet Merxa in ga tudi potrdil.

Letošnje leto je za preoblikovanje Merxa in večino članic začetek novega obdobja ali vsaj bistveno drugačnega od dosejanega. Ne le da smo spremenili imena nekaterih firm in jih organizirali v skladu z zakonom o podjetjih, ampak prisegamo tudi na novo vsebino, na novo gospodarsko politiko, ki bo zajemala nove zasnove upravljanja in vodenja in novo poslovno filozofijo. Zato smo se drugače kot doslej lotili priprave poslovne politike oziroma priprave planskega dokumenta našega dela, ob čemer se moramo zavedati, da se bosta še nekaj časa v praksi prepletali stara in nova poslovna filozofija. Zato bo iskanje nove vsebine in oblike planskega dokumenta oteženo in aktualno še vse to leto in zato bo letošnje v znaku sprememb razvojnih in drugih listin, programov in seveda planov.

Cilje, ki si jih je vrh Merxa zastavil v letošnjem letu, so v dokumentu strnili le v nekaj točk. Tako je zapisano, da se bomo letos na moč trudili povečati dobiček - na ravni sistema in njegovih posameznih subjektov kot tudi na ravni dejavnosti. Druga skupna naloga je povečati prodajo na domačem in tujem

trgu, vsa sedanja tržišča je potrebno na vsak način zadržati in poiskati poti še na druga. To pomeni, da moramo obdržati konkurenčnost, jo večati z novimi zanimivimi programi in naložbami. To je seveda povezano s kakovostjo proizvodov in storitev in skrbjo za razvoj tehnologije proizvodnje hrane.

Finančna sposobnost članic Merxa ne sme pasti pod kritično točko, zmanjšati moramo zadolženost in povečati prilive »svežega in zdravega« kapitala.

Pri tem nam bo najbolj pomagalo znanje, kot je tudi zapisano v poslovni politiki, pri čemer se lahko vprašamo, ali ni to morda skupaj z nalogo, da se zavzemamo za čimvečji dobiček, kar glavna naloga v Merxovem dokumentu. In to tudi je v marsikateri firmi. Tesno s tem je povezana skrb za pospešeno razvojno raziskovalno dejavnost, inovativno poslovanje in znanstveno delo.

Med cilje za letošnje leto pa je vsekakor treba uvrstiti še skrb za povečanje ugleda našega sistema in skrb za povečanje njegove konkurenčnosti in učinkovitosti.

V skladu z določili pogodb in sporazuma Merxa pa se bodo seveda v dogovoru s članicami Merxa kot krovne* sistema, dogovorili za nekatere skupne posle, ki se bodo opravljali na ravni novega Merxa, sestavljenega podjetja.

Ne bi zahajali v podrobnosti, kateri so ti posli, zagotovo pa

jih je veliko, kar navsezadnje potrjuje dejstvo, da se je Merx organiziral v poslovni sistem s privolitvijo večine članic in jih tudi uspel obdržati v svojem okrilju.

Na razvojnem področju imamo prav sedaj veliko programov, ki so življenjskega pomena za posamezne članice. Prav pri uresničitvi teh programov se bo še kako potrdila stara resnica, da ima združitev in delovanje v združeni obliki več prednosti kot pomanjkljivosti. Če samo to, da smo združeni finančno močnejši, čeprav kot posamezniki nismo bogataši, zavrže marsikateri dvom o organizacijski obliki, za katero smo se odločili.

To moč, ki nam daje združena oblika, pa bomo krvavo potrebovali že kar letos, saj se neugodna gospodarska gibanja vlečejo že lep čas in se bodo nadaljevala, če smo optimisti, vsaj do konca prvega polletja. Kako bo v prihodnje, je težko predvideti, a je malo verjetno, da se bo stanje spremenilo kar čez noč. Kupna moč prebivalstva še kar pada, kar je za Merx kot pretežno trgovski sistem usodnega pomena, likvidnost pa tako in tako že dolgo ekvilibrira nad črnim breznom insolventnosti. Da ne govorimo o nejasni politični podobi naše dežele, ki ima usodni vpliv na razplet gospodarskih gordijskih vozlov.

Vprašanje je, koliko bo vse to vplivalo na poslovanje našega sistema in njegovih članic.

Šestintrideset delegatov in šestinpetdeset glasov

Število glasov po vloženih sredstvih

Novi delavski svet Merxa torej sestavlja 36 delegatov, vendar pa je število glasov posameznih delegatov različno glede na kriterij vložena sredstva na dan 31. 12. 1989, ki je določen s Samoupravnim sporazumom o povezanosti v Merx. Tako je skupno število glasov vseh delegatov delavskega sveta 56. Poglejmo, koliko glasov ima posamezni delegat.

Blagovni center Celje 7 glasov, Mlinsko predelovalno podjetje Celje 4, Potrošnik Celje 2, Prodaja Šoštanj 1, Trgovsko podjetje Radeče 1, Zila Slovenj gradec 1, KZ Celje 2, KZ Slovenske Konjice 1, Lipa Šentjur 1, Gostinsko podjetje Kozjak Radlje 1, Jelen Slovenske Konjice 1, Gostinstvo in turizem Celje 1, Jelša Šmarje 1, Dravinjski dom Slovenske Konjice 1, RTC Golte Mozirje 1, Avtotehnika Celje 1, SPIK Šentjur 1, Tekstil konfekcija TEKO Celje 1, Gostinsko podjetje Bistra Ravne 1, TOK Šentjur 1, Meja Šentjur 1, Mesarstvo Jurij Šentjur 1, KZ Laško 1, Avto Celje 1, Potrošnja Zagorje 1, Zdravilišče Dobrna 1, Savinja Mozirje 1, Turist Nazarje 1, Resevna Šentjur 1, Korotan Ravne 1, Moda Celje 2, Izbira Laško 2, Savinja Laško 1, Košenjak Dra-

vograd 1, Toper Celje 2, Merx SP Celje 7 glasov.

Verjetno pa bo za marsikatero bralca zanimiva tudi tabela, na osnovi katere je posamezni delegat iz podjetja dobil ustrezno število glasov. Kot smo že prej omenili, so bila osnova za število glasov v organu upravljanja vložena sredstva na dan 31. 12. 1989. Pa poglejmo:

Skupaj vložena sredstva po stanju 31. 12. 1989 v 000 din

Število glasov v organu upravljanja	
1	od 0 do 7.168.500
2	od 7.168.501 do 14.337.000
3	od 13.447.001 do 21.505.500
4	od 21.505.501 do 28.674.000
5	od 28.674.001 do 35.842.500
6	od 35.842.501 do 43.011.000
7	od 43.011.001 do 50.179.500

**Odločite se,
postanite
naš dopisnik!**

Kdo so delegati novega delavskega sveta?

Albin Ojsteršek novi predsednik

Na prvi redni seji, 10. aprila, je delavski svet Merxa, sestavljenega podjetja, ugotovil, da so v skladu s 37. členom Samoupravnega sporazuma o povezanosti v Merx vsa v Merx povezana podjetja in Merx SP določila po enega delegata v delavski svet Merxa. Novi delegati so:

1. Trgovsko in servisno remontno podjetje AVTO CELJE	CEHNER FRANC
2. Trgovsko in proizvodno podjetje AVTOTEHNIKA CELJE	SELES MARJANA
3. Gostinsko podjetje BISTRA RAVNE NA KOROŠKEM	KREUH IVANKA
4. BLAGOVNI CENTER CELJE	OJSTERŠEK ALBIN
5. Trgovina in storitve DRAVINJSKI DOM SLOV. KONJICE	POHAJAČ ŠTEFAN
6. GOSTINSTVO IN TURIZEM CELJE	GRAČNAR ALBINA
7. Rekreatijsko turistični center RTC GOLTE MOZIRJE	KAČIČNIK FRANC
8. Gostinsko podjetje KOZJAK RADLJE	POKERŽNIK ANTON
9. Trgovsko podjetje IZBIRA LAŠKO	BUKOVEC NEVENKA
10. Gostinstvo-hotelirstvo JELEN SLOVENSKE KONJICE	KEJŽAR ANICA
11. JELŠA ŠMARJE	PEPERKO ZVONE
12. KMETIJSKA ZADRUGA CELJE	VOZLIČ MARTIN
13. KMETIJSKA ZADRUGA LAŠKO	VEC JANEZ
14. KMETIJSKA ZADRUGA SLOV. KONJICE	KOZMAN ANTON
15. Trgovsko podjetje KOROTAN RAVNE NA KOROŠKEM	PANDEL MIHAEL
16. Trgovsko in proizvodno podjetje LIPA ŠENTJUR	KOVAČIČ IVAN
17. Družbeno kmetijsko podjetje MEJA ŠENTJUR	MLAKAR JOŽE

18. MESARSTVO JURIJ ŠENTJUR	KOVAČ BENO
19. MLINSKO PREDELOVALNO PODJETJE CELJE	GORJUP DANICA
20. Trgovsko podjetje MODA CELJE	KNAPIČ JOŽICA
21. Trgovsko podjetje POTROŠNJA ZAGORJE	POLANEC JANEZ
22. Trgovsko podjetje POTROŠNIK CELJE	TAMŠE LIDIJA
23. Trgovsko podjetje PRODAJA ŠOŠTANJ	SEVČNIKAR GRETA
24. Trgovsko podjetje RESEVNA ŠENTJUR	GRAČNAR JANEZ
25. Gostinsko podjetje SAVINJA LAŠKO	PETRIČ ANICA
26. Podjetje trgovine, turizma in proizvodnje SAVINJA MOZIRJE	POTOČNIK MOJCA
27. Servis, prevoznitvo, inženiring, kooperacija SPIK ŠENTJUR	GRAČNAR JANEZ
28. Trgovsko podjetje TEKOCCELJE	HAJSINGER MARIJA
29. Temeljna organizacija kooperantov TOK ŠENTJUR	MASTNAK JOŽE
30. Tovarna konfekcijskih in športnih izdelkov TOPER CELJE	JANČIČ ZORA
31. TRGOVSKO PODJETJE RADEČE	CELESTINA MARIJA
32. Gostinsko podjetje TURIST NAZARJE	ROBNIK VERA
33. ZDRAVILIŠČE DOBRNA	HRIBERNIK VERA
34. Trgovsko podjetje ZILA SLOVENJ GRADEC	LESKOVŠEK JOŽE
35. MERX SP CELJE	FRANČEŠKIN ŽARE
36. KOŠENJAK DRAVOGRAD	ERJAVEC JURIJ

Delegati so za predsednika delavskega sveta soglasno izvolili Albina Ojsterška iz Blagovnega centra, za njegovega namestnika pa Danico Gorjup iz Mlinske predelovalnega podjetja.

Pristojnosti delavskega sveta

Glede na to, da je bila pred kratkim prva seja delavskega sveta novoorganiziranega sistema Merx, boste, kot ste verjetno že opazili v tej številki, lahko prebrali nekoliko več prispevkov, ki se nanašajo na to sejo. Gre namreč za nekatere novosti, ki se precej razlikujejo od starega načina dela.

V tem prispevku vam bomo, glede na to, da so delegati delavskega sveta postavljeni v povsem drugačen položaj od prejšnjih delegatov, saj sprejemajo sklepe in odločitve na kapitalistični osnovi, torej so odgovorni tudi za sklepanje in delovanje finančne organizacije in podobno, podrobneje predstavili 38. člen Samoupravnega sporazuma o povezovanju v Merx, ki nam govori o tem, kakšna pooblastila ima novi delavski svet Merxa, sestavljenega podjetja.

Delavski svet ima predvsem sledeče pristojnosti:

- sprejema temelje letnih in srednjeročnih planov Merxa,
 - sprejema osnove za delitev dobička Merxa iz 34. člena SaS na predlog poslovnega odbora,
 - sprejema samoupravne splošne akte Merxa v skladu s tem SaS in zakonom,
 - določa organizacijo Merxa na predlog PO,
 - imenuje in razrešuje poslovodne delavce in delavce s posebnimi pooblastili in odgovornostmi Merxa, ki jih imenuje delavski svet Merxa (PS) ter izvršilne organe DS Merxa (PS),
 - sprejema zaključni račun Merxa vključno s finančno organizacijo,
 - odloča o odpisu neizterljivih terjatev,
 - odloča o skladih finančne organizacije (rezervni sklad in drugi),
 - odloča, v katerih bančnih organizacijah se bodo vodila sredstva finančne organizacije,
 - odloča o pooblastilih izvršilnih odborov in poslovnega odbora,
 - sprejema in spremlja izvajanje temeljev poslovne politike in rezultatov poslovanja Merx (PS),
 - imenuje člane razpisne komisije za imenovanje predsednika, namestnika predsednika in podpredsednikov poslovnega odbora ter sekretarja Merxa,
 - daje soglasje o prokuri pooblaščenim delavcem na sklep predsednika Poslovnega odbora,
 - odloča o pristopu novih podjetij v Merx (PS) in ustanavljanju posebnih organizacijskih oblik v okviru Merxa, na predlog poslovnega odbora,
 - odloča o povezanosti Merxa (PS) v druge oblike poslovne organiziranosti in povezanosti,
 - daje soglasje k razdrtju tega sporazuma s posameznim povezanim podjetjem na predlog PO,
 - sprejema ustrezne ukrepe za preprečevanje neuspešnosti gospodarjenja posameznega povezanega podjetja,
 - odloča o povečevanju vložkov povezanih podjetij na predlog poslovnega odbora,
 - opravlja druge zadeve, določene s SaS in zakonom.
- Delavski svet veljavno odloča, če je na seji prisotna večina vseh delegatov. Veljavno pa sprejema sklepe z večino vseh glasov. Vsak delegat ima pri glasovanju toliko glasov, kolikor ustreza celotnemu deležu združenih sredstev povezanega podjetja v Merxu in finančni organizaciji.

Imenovanje odborov

Določitev pooblastil

Delegati so na prvi seji delavskega sveta imenovali, na podlagi 46. člena Samoupravnega sporazuma o povezanosti v Merx, sestavljenega podjetja, tudi svoje izvršilne organe in hkrati operative izvajalce sprejete razvojne poslovne politike za tekoče leto.

Vsi izvršilni organi so sestavljeni iz strokovnih kadrov, ki obvladujejo posamezna področja dejavnosti pri članicah, so fleksibilnejši, da se lahko pogostejše sestajajo in sprejemajo operative odločitve na osnovi predlogov vodstva Merxa za posamezna področja dejavnosti.

IZVRŠILNI ODBOR ZA RAZVOJ je petnajstčlanski, predsednik odbora je Franc Miklavc iz Savinje Mozirje, njegov namestnik pa Stane Bizjak iz Zdravilišča Dobrna.

IZVRŠILNI ODBOR ZA TRŽENJE šteje prav tako petnajst članov, njegov predsednik je Vili Kregar iz podjetja Avto Celje, njegov namestnik pa je Miroslav Pesko iz Dravinjskega

doma Slovenske Konjice.

IZVRŠILNI ODBOR ZA FINANCE je petnajstčlanski, svojega predsednika in namestnika predsednika pa bo odbor izbral na prvi seji, ki jo bo sklical direktor finančne organizacije.

ODBOR ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA je devetčlanski in je sestavljen iz delavcev, ki opravljajo delo splošnega pomena, trženja, razvoja in področja financ. Predsednik je Žare Frančeskin, njegov namestnik pa Emil Štukelj iz finančne organizacije.

Delavski svet je imenoval tudi NADZORNI ODBOR, ki ima sedem članov, predsednik odbora je Rado Tržan iz Mesarstva Jurij, Šentjur, njegov namestnik pa Lidija Tamše iz Potrošnika Celje.

Naj povemo še to, da so posamezni izvršilni in nadzorni odbori sestavljeni tako, da delegati pokrivajo vsa področja dejavnosti Merx, sestavljenega podjetja, in da je v vseh odborih vključena večina povezanih podjetij.

Za- upanje

Če stvari dovolj poenostavim, potem lahko zapišem, da v življenju ne gre za nič drugega, kot za boj za oblast. Pri tem moramo besedo »oblast« razumeti dovolj široko, večpomen-sko, plastično. Z oblastjo pride moč, denar in spoštovanje – do-brine, ki jih nikoli nimamo v zadovoljivi količini. Pri feno-menu oblasti pa gre za dvojce: kako opravljati oblastniške po-sle brez nadzora in brez konku-rence. Težnja k monopoli je naravna in splošna – če nimaš konkurenta, si najboljši, od de-lovnega mesta, funkcije. Enako velja za nenadzorovanost – biti brez kontrole pomeni biti brez napak, brez slabosti, pomeni biti najboljši. Na vso srečo v družbi velja še ena zakonitost ali zakon; to je zakon ravnote-žja. Zato, ker vsi želimo mono-pol, se to sprevrže v konkuren-co. Tam, kjer je konkurenca, moramo tekmovali; tekmuje-mo pa lažje, če poznamo nasprotni-kove slabosti in napake, kar po-meni, da moramo nadzirati nje-govo delovanje.

Razen te naravne kontrole in konkurence, ki ju lahko zatre-mo le z nasiljem, so si ljudje iz-mislili kontrolne točke ali kon-trolna obdobja, ki je po črki za-kona nujno preverjanje delova-nja in izrekanja ljudi, komu bodo v prihodnosti zaupali mandat (dali pooblastilo), da v njihovem imenu odločajo o zelo pomembnih rečeh. Delavci si-stema Merx smo to pomlad so-odločali, komu bomo zaupali v prihodnje: kdo bo imel oblast v republiki, občini, v podjetju. Vsak se je odločal po svojih me-rih, pa vendar moramo opozo-riti na dve: objektivni (merljivi) rezultati in značaj.

Preizkus uspešnosti vseh vod-ster je dobiček, ki ni le ekonom-ska kategorija in ne vsota denar-ja. Dobitek je predvsem merilo uspešnosti vodstva, je merilo sposobnosti, da iz nekaj nastane nekaj več, da iz malega zraste veliko, da nepomembno postane pomembno...

Našega zaupanja je vreden le tisti, ki nam ga zna vračati – za-upanje izčrpamo, ko ga zahte-vamo – zaupati človeku, ki v vsakem vidi nekaj lepega, en-kratnega, neponovljivega, ki vidi, kaj je kdo sposoben naredi-ti, človeku, ki ne vidi samo sla-bosti, napake, neumnosti... Nihče ne more imeti toliko zna-nja, take sposobnosti in nihče ne more biti tako uspešen, da bi mu zaradi tega lahko opravičili slab značaj. Ne pozabite: edino resnično bogastvo te družbe in teh podjetij smo mi, navadni, vsakdanji ljudje, ki smo pod te-žo razmer nekaj časa v življe-nju tudi delavci in volilci.

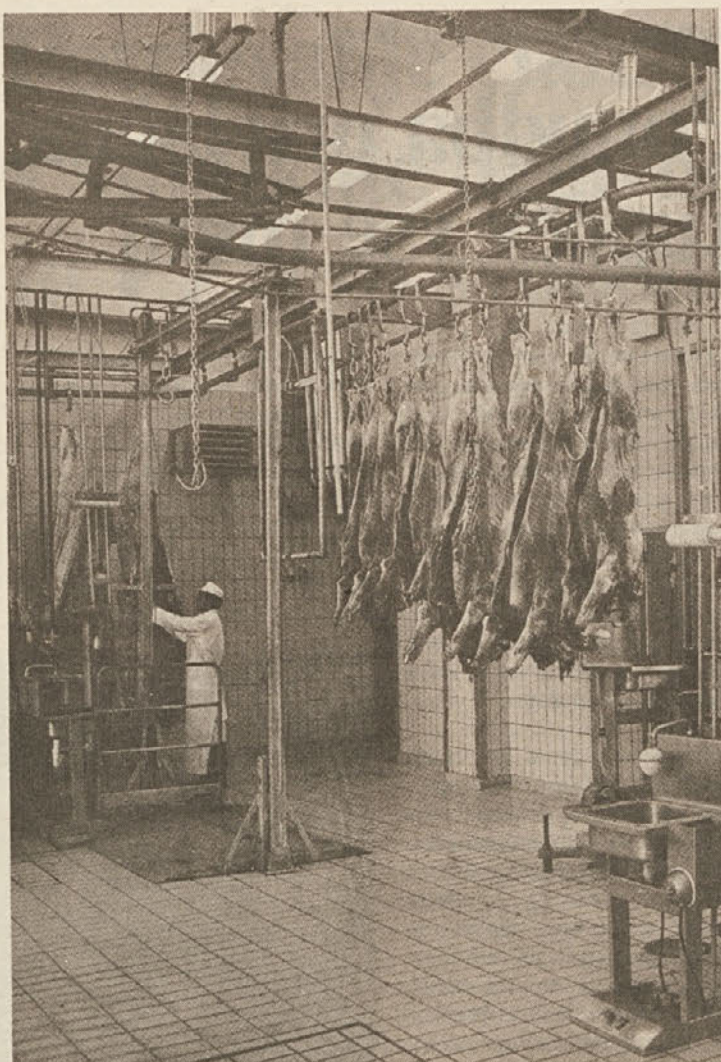
In če ne boste zaupali prave-mu človeku ali vodstvu, vam ostane le upanje. Tega pa ne za-pravite za nič na svetu!

I.S.

Kje lahko dvignete denar?

Najvišji dvig brez najave ali primerjave je 1.200,00 din, sicer pa vsakemu zagotavljajo dvig celotne hranilne vloge ob pra-vočasnem sporočilu (1 dan pre-ji).

Imetniki Merxovih hranilnih knjižic pa lahko poslujejo na vseh od sedaj odprtih blagajnah in seveda pooblaščenih PTT enotah, o čemer bodo še posebej obveščeni.

Intervencijski uvoz mesa

Najbolj so se ga razveselili kupci

Po sklepu Zveznega izvršnega sveta so na začetku letošnjega leta v Jugoslavijo uvozili večje količine junečjega in svinjskega mesa. Juneče je bilo za okrog 50 odstotkov cenejše od doma-čega, svinjsko pa za približno 13 odstotkov.

Sveže meso, uvoženo iz Poljske in Madžarske, je bilo name-njeno le za široko porabo, ne pa za predelavo v mesne izdelke. Seveda je to meso pri kupcih sprožilo veliko povpraševanje, saj je bila predvsem junetina ob-čutno cenejša od doma pridelane-ga mesa.

Sandi Janša, komercialni v podjetju Mesarstvo Jurij Sen-tjur, nam je dal naslednjo izjavo o intervencijskem uvozu mesa: »Mislim, da je bil uvoz mesa kampanjski, njegov namen pa je bil znižanje prodajne cene doma-čega mesa. V času interven-cijskega uvoza mesa ga je bilo na domačem trgu dovolj, zato nam je bilo takoj jasno, zakaj je ZIS sprejel takšen sklep.

Medtem pa smo že prejeli novo obvestilo, v katerem nava-jajo, da je ZIS odobril uvoz do-datnih kontingentov mesa in celo mesnih izdelkov. Gre za 20.000 ton svinjskega mesa, 20.000 ton junečjega, 5.000 ton piščančjega mesa in 5.000 ton suhomesnatih izdelkov. Te koli-čine naj bi uvozili do konca leta 1990. Zatrjujejo, da ta uvoz mesa ne bi vplival na pocenitev mesa, ampak ima povsem dru-gačen namen. Ocenjujejo nam-reč, da se približuje turistična sezona ter da bo na domačem trgu primanjkovalo mesa. Torej bi ta uvoz mesa pomenil nekakšno izravnavanje presežkov in manjkov mesa na domačem trgu in s tem povezane stabil-nejše cene.

Do tu je zadeva – z vidika kupca – še sprejemljiva in nor-malna (posebej, ko gre za ceno uvoženega blaga). Ne gre pa prezreti možnih posledic, ki bodo prizadele domačo proiz-vodnjo, še posebej proizvodnjo suhomesnatih izdelkov, ki jih je na domačem tržišču dovolj in je tudi konkurenca zelo močna, saj smo vendarle država z veli-kimi možnostmi za živinorejsko pridelavo.

Res je tudi, da smo lanskolet-ni rasti cen morali narediti ko-nec. Vprašanje pa je, ali ne ob-stajajo tudi drugi načini za zni-žanje stroškov v pridelavi in predelavi mesa – vse od proiz-vodnje krme do vzreje, predela-ve in drugih postopkov, ki vpli-vajo na končno ceno domačih izdelkov.

Posledic intervencijskega uvoza mesa živinorejca ne bo ču-

Turist Nazarje

V zadnji (3. številki) Vestnika smo zapisali, da »poslovodni odbor poskuša optimalno spe-ljati stečajne postopke« tudi v Turistu Nazarje. Na ta naš čla-nek smo prejeli od predsednika ZKPO Jožeta Melanška pismo, v katerem nam sporoča, da se je v tem času stanje v tem delov-nem okolju bistveno spremenilo.

Namreč v vsebinskem pristo-pu razreševanja gospodarskega položaja Turista Nazarje ne gre za stečajni način, temveč se s sa-nacijskimi ukrepi aktivnosti us-merjajo v tesnejše poslovno po-vezovanje s Savinjo Mozirje. Spodbudno pri tem je, da so re-zultati gospodarjenja v lanskem letu sanirani do te mere, da je izguba pokrita, tekoče poslova-nje zadnjih treh mesecev, pa po izjavi predsednika ZKPO, ne iz-kazuje negativnega poslovnega izida.

Poslovanje v letu 1989

Če na odprtem morju jadri-mo zaloti vihar in se ta uspe vr-niti v luko, pa čeprav s strganim jadrom, potem vsa čast posadki. Če že niso zelo dobri, potem vsaj ne morejo biti slabi.

Približno tako bi lahko omeni-li naše poslovanje v preteklem letu. Merx kot celota, tako so ocenili tudi na drugi seji poslo-vodnega sveta, se je v razmerah hiperinflacije kar dobro znašel in poslovno leto zaključil ugod-no. Večjih izgub ni bilo, razen v nekaterih delovnih okoljih s specifičnim položajem zaradi višje sile. – Tu so izgubo tudi pričakovali.

Že rezultati o obsegu prodaje med letom in stanje likvidnosti so kazali na to, da v sistemu Merx dobro poslujejo in smo zato lahko tudi pričakovali ugodne rezultate.

Seveda pa smo januarja letos v Jugoslaviji spremenili obra-čunski sistem z veljavnostjo za nazaj in samo ugibali smo la-hko, kakšne bodo posledice na računovodsko izkazane rezulta-te. Nov obračunski sistem je na posamezne organizacije različ-

no vplival, nekateri so izkazali boljše, drugi pa slabše rezultate, kot bi jih sicer po prejšnjem si-stemu.

Z njim naj bi bolj verodostoj-no prikazali rezultate poslova-nja podjetja vendar pa se mora-mo zavedati, da ne obstaja za-nesljiv računovodski sistem za hiperinflacijo. Prav zaradi tega si ne upamo izreči bolj konkret-ne ocene o poslovanju posamez-nih podjetij v preteklem letu. Na prvi pogled so rezultati zelo dobri, kar bi lahko tudi pomeni-lo, da smo si za letos zastavili pre-nizke cilje. Pa vendar se mora-mo zavedati, da so cilji za-htevni in da bodo od vseh nas zahtevali precej naporov, da jih bomo tudi dosegli. Prav zaradi

tega tudi ocenjujemo, da so iz-kazani rezultati verjetno zaradi delovanja inflacije boljši kot bi sicer bili.

Finančni rezultati pa niso edino merilo preteklega delova-nja našega sistema, zato meni-mo, da moramo ob tem tudi opozoriti na uspešno reorgani-zacijo, ki jo smo v nov poslov-ni sistem Merx, sestavljeno po-djetje. Tu mislimo tudi na vse tiste spremembe, ki so s to reor-ganizacijo tesno povezane. Prav od te nove organiziranosti pa veliko pričakujemo v naslednjih letih, in morda je prav ta dose-žek še veliko bolj pomemben od doseženih finančnih rezultatov v preteklem letu.

Kaj je to holding?

Holding je pravni subjekt, v katerem kapitalno integrirana podjetja ostajajo samostojne pravne osebe, ki so med seboj lastninsko povezane prek kro-vne družbe (holdinga) in zato medsebojno ekonomsko odvis-ne. Holdingi so s pravno status-nega vidika organizirani kot ka-pitalske družbe oziroma družbe z omejeno odgovornostjo ali delniške družbe.

Zakaj jih ustanovljamo? Vzrokov je več: holding podje-tje je koristno, če je optimalna velikost finančne, tržne in še kakšne druge enote večja od op-timalne velikosti produkcijske enote. Holding podjetje lahko prevzame del funkcij povezanih podjetij (finančno, tržno, raz-vojno...), lahko je tako imeno-vani čisti holding, kar pomeni, da opravlja zgolj nadzor nad po-djetji. Lahko je pa tudi mešan, ko opravlja še druge posle. Hol-dinški princip organiziranja po-slovnih sistemov omogoča med-narodno ekspanzijo kapitala ob koncentraciji profitov na enem mestu.

Upravljanje podjetij je uteme-ljeno na deležih v kapitalu, vlo-ženem v holding sistem. Kon-centracija dobička v holdingu omogoča višjo kreditibilnost si-stema in večji pretok kapitala.

Organiziranje holdingških družb omogoča novela zakona o podjetjih (člen 145e), čeprav za-kon ne pozna izraza holding. Holding ustanavljajo predvsem nekdanje sestavljene organizaci-je, pri čemer ne gre le za novo

organiziranost, ampak za vse-binsko rešitev vprašanja lastni-štva družbene lastnine.

Kot ustanovna sredstva kro-vne oblike so v praksi največkrat združena sredstva bivših sozdov (npr. združena sredstva za raz-vojno raziskovalno dejavnost) in internih bank (sklad osnov-nih sredstev in rezerve). Podje-tje – ustanovitelj izjemoma do-datno združujejo denarna sred-stva v določenem odstotku od vrednosti poslovnega sklada. Po ključu, ki izhaja iz deležev v ka-pitalu, kot smo že zapisali, je porazdeljena tudi upravljal-ska moč, ob čemer se določi tudi de-lež glasov, ki pripada deavcem v krovni družbi.

Za vzpostavitev holdinških povezav so potrebne še kapital-ske povezave od krovne druž-be navzdol. Ena povezava je ta: subsidiarna podjetja odstopijo krovnemu delež svojega poslov-nega sklada, za koliko, pa se do-loči v ustanovitveni pogodbi holdinga.

Poleg navpične kapital-ske po-vezave je mogoča tudi horizon-talna med neposredno zaintere-siranimi družbami znotraj po-slovnega sistema.

Holdingška transformacija se-stavljene oblike nujno zahteva preoblikovanje družbenih po-djetij v eno izmed oblik kapital-skih družb, s čimer se sproža proces preobrazbe anonimne družbene lastnine in način upravljanja podjetja, saj se lastnik seli zunaj podjetja.

Pred nedavnim je bil na delovnem obisku v Merxu Štefan Korošec. Z vodstvom Merxa, sestavljenega podjetja, in direktorji se je pogovarjal o trenutnih gospodarskih razmerah v Sloveniji in Jugoslaviji v smislu razjasnjevanja nekaterih težav, ki nastajajo ob intenzivnih družbenih spremembah v našem okolju.

Obveznice Merx – Zdravilišča Dobrna

V prihodnje se bodo kot pomemben vir financiranja uporabljali vrednostni papirji, zlasti obveznice in delnice. Mnoge projekte je že možno izvajati na podlagi obveznic. Vrednostni papirji zagotavljajo na eni strani dolgoročna sredstva za financiranje investicij, na drugi pa omogočajo varčevalcem, da plasirajo svoje prihranke v donosne programe.

Obveznica je tržna, pravimo željavna pogodba kreditnega značaja, ki obljublja, da bodo izplačane njenemu lastniku obljubljene obresti in vrnjen glavica na vnaprej določen datum. Obveznice se med seboj ločijo po tehničnih lastnostih, po višini obresti ter po zavarovanju oziroma ugodnostih, ki jih nudijo. Obveznica je nedvomno najbolj razširjena oblika dolgoročnega dolga v razvitih tržnih ekonomijah.

Postopek izdaje in sam potek vpisovanja in vplačevanja obveznic je strokovno izredno zahtevno opravilo, zato se je večji del dosedanjih izdajateljev obveznic odločil za pomoč pri izdaji s strani Centra za gospodarsko svetovanje iz Ljubljane.

– Zdravilišča Dobrna v višini pripadajočih obresti z 10 % popustom.

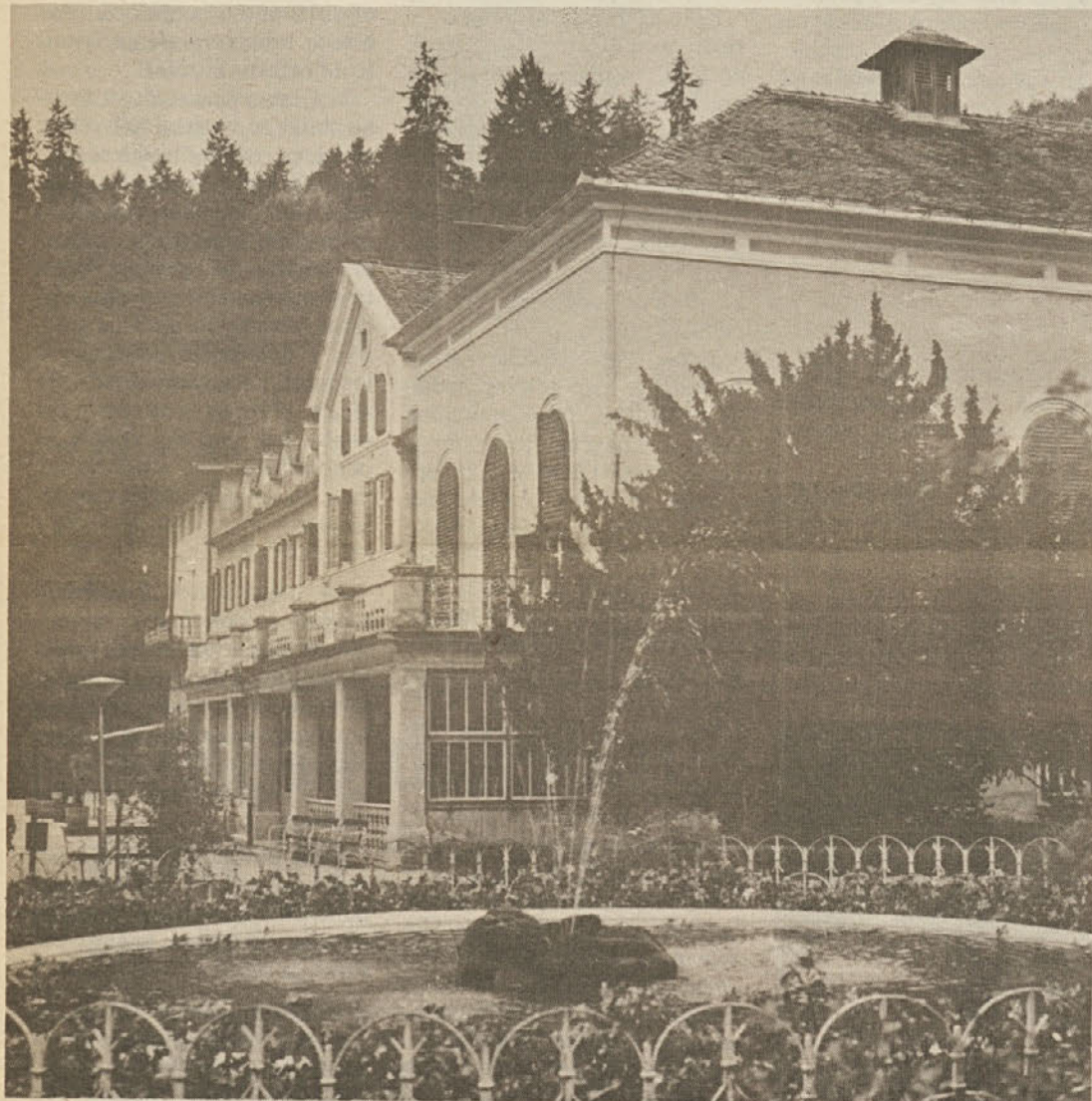
2. Poleg kuponov za izplačilo obresti je dodano še 5 kuponov za naslednje ugodnosti:

– pri nakupu obveznice za 500 DEM ima kupec s predložitvijo dodatnega kupona 10 % popusta pri dohodnem penziju v Merx – Zdravilišču Dobrna;

– prav tako pa ima kupec pri obveznici ki se glasi na 1000 DEM letno 10 % popusta pri sedemdnem penziju v Merx – Zdravilišču Dobrna.

3. Ker je rok dospelja glavnice nad tri leta, se kupcem obveznic Merx – Zdravilišča Dobrna sredstva, ki jih naložijo v obveznice, upoštevajo kot odbitna postavka pri določanju osnove za obračun davka od dohodka občanov.

4. Obveznice Merx – Zdravilišča Dobrna so konvertibilne. Če se Merx – Zdravilišča Dobrna do roka dospelosti glavnice teh obveznic transformira v delniško družbo, lahko imetniki obveznic le-te zamenjajo za redne delnice in s tem postanejo delničarji Merxa – Zdravilišča Dobrna.

Za nas je bil to velik izziv in predvsem zaradi zmanjšanja stroškov same izdaje obveznic smo se odločili, da se zadeve lotimo sami v Merxu – Finančni organizaciji s pomočjo strokovnih služb Merxa, sestavljenega podjetja. Ena izmed prvih članic Merxa, ki se je odločila za izdajo obveznic, je Merx – Zdravilišče Dobrna.

Osnovni namen zbiranja sredstev z izdajo obveznic je financiranje (ob še drugih virih) naložb za razširitev in posodobitev zdraviliških zmogljivosti, začeti v letu 1989.

Ves postopek izdaje obveznic je sorazmerno dolgotrajen, saj je potrebno poleg izdelave elaborata o izdaji obveznic ter sklepa pristojnega organa izdajatelja o izdaji obveznic, pridobiti še mnenje SDK o boniteti podjetja ter dovoljenja komisije ZIS v Beogradu o izpolnjenosti pogojev za izdajo obveznic.

Obveznice Merx – Zdravilišča Dobrna se razpisujejo v višini dinarske protivrednosti 1.500.000,00 DEM za dobo 5 let. Obveznice so nominirane in se obrestujejo v DEM, vplačljive in izplačljive pa so v dinarjih po srednjem tečaju na dan vplačila oziroma dospelja.

Obveznice se obrestujejo po 10 % letni obrestni meri. Obresti se izplačujejo v polletnih obrokih za nazaj.

Izdaja obveznic je v apoenih po 500 in 1000 DEM.

Ugodnosti, ki jih nudi obveznica Merx – Zdravilišča Dobrna

1. Kupcu obveznic je omogočeno, da lahko namesto izplačila posameznih obresti iz kupona uporablja v letu zapadlosti kupona storitve Merx

Korotan, Ravne na Koroškem

Ponudba privlačna, kupcev vse manj

Treba je priznati, da je podjetje Korotan Ravne na Koroškem med tistimi trgovskimi organizacijami, ki znajo svojo ponudbo vselej popestriti z mikavnimi prodajnimi akcijami, ki jih često povežejo z modnimi revijami in podobnim. Marsikaj se dogaja prav v trgovskem objektu na Čečovu, toda kljub temu je kupcev vse manj, trgovine so prazne... Kaj je vzrok za to, nam je nekaj več povedal direktor Dušan Jukič.

»Kupcev je danes vse manj, kljub temu, da vsak dan znižujemo cene blaga, nekatere artikole pocenimo celo pod nabavno ceno, da bi bili lahko konkurenčni cenam v Avstriji. Ljudje se namreč vedno bolj odločajo za nakup čez mejo. Žal smo pri tem koroški trgovci nemočni, saj je naš vpliv na cene premajhen, da bi nam uspelo preusmeriti tok potrošnikov nazaj v naše prodajalne. Čeprav smo se trgovci povsem odpovedali svojim maržam, so nekateri izdelki v Avstriji še vedno cenejši od naših. Samo nekoliko analitično je treba pogledati, kaj vse se »obeša« na ceno nekega proizvoda od nastanka do trgovske police in tedaj nam bo jasno, zakaj so se cene zavihtele v nebo. Ob vsem tem pa je treba reči, da smo trgovci med zelo slabo plačanimi delavci.«

Ali imate kakšen podatek, za koliko je padel fizični obseg prodaje pri vas?

»Fizični obseg prodaje je manjši za 50 odstotkov, v nekaterih blagovnih skupinah pa celo do 80 odstotkov. Skoraj vse tehnične artikole smo pocenili v lastno breme, da bi zmanjšali zaloge in prišli vsaj do nekaj denarja, ker smo nelikvidni. Mislim, da nas je v to pripeljalo tudi nepravilno delovanje trga. Danes pri nas ne veš več, kdo kaj dela. Nikjer ni inšpekcijskih služb. Naj vam v podkrepitev povem samo dva primera. Skoraj nerazumljivo je, da so v tem času pivovarne podražile pivo samo pri nas in je potrebno za steklenico odšteti 8,00 dinarjev, za pivo Laško v Avstriji pa samo 4,20 dinarjev. Drugi primer je Gorenje iz Velenja. Mi kot maloprodaja ne moremo kupiti njihovih proizvodov, da bi se izognili grosistični marži in vsaj delno približali cene tistim, ki veljajo za njihove proizvode v Avstriji. Na drugi strani pa to Gorenje lahko samo prodaja svoje proizvode po njihovi proizvodni ceni brez marže. Mislim, da je prava zmešnjava in da je trg povsem odpovedal.«

Ali iščete sami, v okviru podjetja, kakšne rešitve, ki bi vam pomagale v tem trenutku vsaj preživeti?

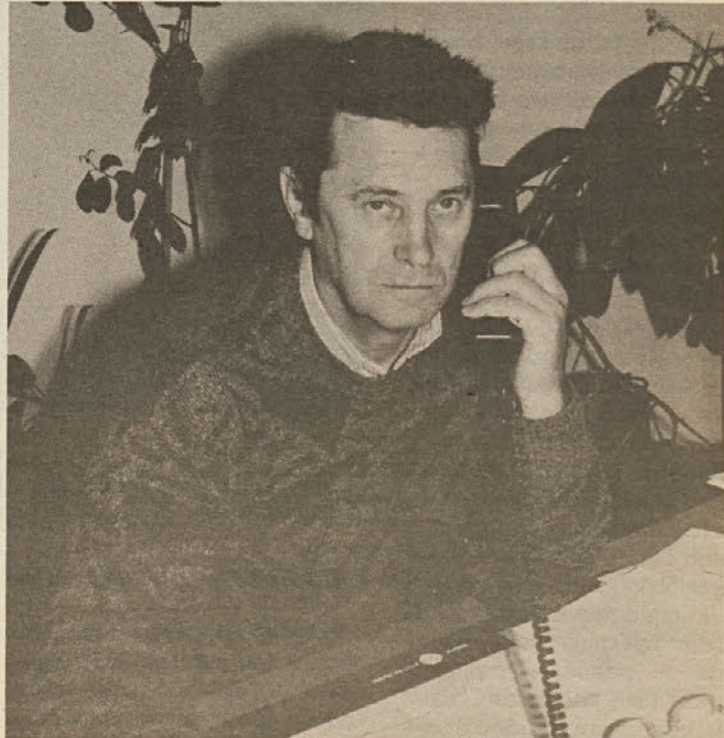
»Iz dneva v dan se prilagajamo in iščemo rešitve. Najprej smo se, kot sem že dejal, odpovedali svoji marži, toda kupcev vseeno ni in ni. Zakaj, že vemo. Poleg nižjih cen v Avstriji je pri tem zelo pomembno tudi to, da je tehnična in vizualna opremljenost trgovin, embalaža, pa tudi kader, ki ima neprimerno večje plače, pri sosedih, dosti boljša. Naslednji naš ukrep, na katerega se prav sedaj pripravljamo, je bolje izkoristiti obstoječe kapacitete. Torej, neren-

tabilne trgovine zapreti ali pa dati v najem privatniku. Eno trgovino smo že oddali privatniku, drugo smo zaprli, ljudi pa prerazporedili v druge enote. V programu imamo, da bomo oddali zasebniku še eno trgovino. Vse preostale bomo poskušali prilagoditi za pospešeno prodajo blaga. Razmišljamo tudi o deljenem delovnem času, ven-

govine poslujejo pod popolnoma drugačnimi pogoji, ki so pa bistveno boljši.«

Ali je morda še kaj, ki vpliva na vaše slabše poslovanje?

»Mislim, da bi se morali ob vsem tem tudi vprašati, ali je tudi naša organiziranost sestavljenega podjetja najboljša.

dar pa se moramo nato še pripraviti, kajti presežek ljudi ne moremo dati na cesto.«

Markovičevi ekonomski ukrepi so torej vas, ob meji, še posebej prizadeli?

»Ne samo ti ukrepi, ampak tudi siloviti razmah nezakonite prodaje, ki se širi za plotovi tovarn kot sindikalna prodaja. To ni nobena sindikalna prodaja. Sindikat se bo moral zavzemati za vse kaj drugega. Ne vem, če je to sindikalna prodaja, da so lani za plotom treh tovarn prodali 150 ton praška, prek 100 ton moke in še bi lahko našteval. Pa tudi zasebne trgovine nas motijo. Ne gre za konkurenco. Te se ne bojimo. Gre predvsem za to, da lahko zasebne tr-

Tudi sestavljeno podjetje bi se moralo prilagajati razmeram v družbenem podjetju.

Tudi poslovanje je v takem kraju, kjer ni tranzitnega prometa, to pa naše Ravne so, zelo specifično. Dobavitelji ne pridejo radi, zato smo odvisni samo od enega grosista, ki pa se tudi ne obnaša preveč »fer«.

Z vsem tem pa je zelo povezan tudi informacijski sistem. Če hočemo dosegati boljše rezultate in čim hitreje in pravčasno ukrepati, je nujno, da izboljšamo tudi naše poslovanje, informacij o stanju in poslovanju. Zato bi nujno morali rešiti naš AOP, ki nas veliko stane, od njega pa nimamo nič in smo kljub tako velikemu sistemu prepuščeni na milost in nemilost Kovinotehni.«

Kako postaneš imetnik Merxove hranilne knjižice?

Povsem preprosto. Izpolnite le pristopno izjavo o deležu vašega osebnega dohodka na hranilno knjižico pri hranilni službi.

S tem boste omogočili svojemu podjetju tekoče izplačevanje osebnih dohodkov in odpravljanje likvidnostnih težav, sebi pa boste zagotovili visoke obresti.

V pričakovanju vašega zaupanja vas vabimo, da se nam pridružite.

Zaloga blaga

Težave z likvidnostjo, ki se pojavljajo v trgovskih organizacijah v zadnjem času, imajo za posledico, da smo začeli veliko več razmišljati o zalogah blaga. Pri tem pa moramo biti previdni, da aktivnosti okrog zniževanja zalog ne bodo imele negativne posledice na prodajo blaga.

Zato je predvsem pomembno, da:

- imamo na razpolago točne podatke,
- da znižamo oziroma razprodamo zaloge nekurantnega blaga,
- da uporabljamo premike blaga med prodajalnami,
- da opravljamo skupne nabave.

Postanite naš kupec
Z NAKUPNO KARTICO

Spoštovani bralci!

Z vašim odzivom na uvodnik »Časopis radovednih in nezadovoljnih« v tretji številki Vestnika ne moremo biti zadovoljni, vsaj glede prispevkov ne. Vseeno pa moramo danes pojasniti nekaj nesporazumov, ki so nastali iz tega uvodnika in za katere ste nas spraševali po telefonu.

Prvič: anonimnih prispevkov ne bomo objavljali. Avtor mora biti znan vsaj odgovornemu uredniku, lahko pa je podpisan z drugim imenom. Izjeme bomo naredili le takrat, ki bo šlo za zelo resne stvari, če bo v sestavku dovolj argumentov in dokazov in če bi ugotovili, da bi imel avtor zaradi objave neprijetnosti.

Drugič: osebnih občutkov užaljenosti, jeze, razočaranja ipd., ki ne bodo podkrepljeni z resnimi argumenti, ne bomo objavljali. Razumeti morate, da kot uredništvo ne smemo dovoliti, da se časopis izrablja za osebne obračune in poročila oziroma maščevanja.

Tretjič: objavljali ne bomo neargumentiranih ocen (kritik), kot so tiste, da v pisarnah le kavo pijejo ali pa da v skladiščih kartajo, ali pa subjektivnih mnenj, kot npr. ta in ta služba ali posamezna oseba pa zanič dela ipd.

Četrti: zagotovili bomo kulturo pisanja in ne bomo objavljali prispevkov, ki žalijo druge, ki želijo škodovati ugledu posameznika.

To so štirje kriteriji, ki jim mora zadostiti vsak prispevek. Upam, da soglašate, da brez upoštevanja vsaj teh meril ni mogoče urediti poštenega, odgovornega in resnega časopisa.

Zato pričakujemo večji odziv tistih sodelavcev, ki bodo pisali o resničnih problemih argumentirano in objektivno (skratka, pošteno), o stvareh, ki so zanimive za ves kolektiv. Vprašanja se tudi zelo zaželeno. Brez vašega večjega odziva ne moremo urediti časopisa nezadovoljnih in radovednih, pa tudi, zakaj in za koga bi ga delali. Moralno pravico kritizirati imajo le tisti, ki so poskusili spreminjati ta svet. Poročate o svojih izkušnjah.

Urednica

Potrjevanje članstva oziroma včlanjevanje v sindikate dejavnosti Slovenije in v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije

Prvi kongres Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, ki je bil 6. in 7. aprila 1990 v Ljubljani, je po sprejemu programskih dokumentov in statuta sprejel poseben sklep, da sindikati dejavnosti in druge oblike organiziranja vsem dosedanjim članom ZSS in drugim zaposlenim takoj ponudijo pristopne izjave za prostovoljno vključitev v sindikat dejavnosti in s tem v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije.

To akcijo začnemo takoj. Republiški odbori sindikatov dejavnosti Slovenije so koordinatori akcije. Njihov sedež je v Domu sindikatov, Dalmatinova 4, Ljubljana.

Republiški odbori dejavnosti naj se z občinskimi sveti dogovorijo zlasti glede pridobivanja članov v večjih podjetjih, ki imajo svoje dele v več občinah. Prav tako je poseben dogovor potreben v družbenih dejavnostih. Priporočamo, da akcijo v posameznih okoljih izpeljejo predstavniki tistih sindikalnih organizacij, ki imajo z delavci najtesnejše stike.

Občinski sveti skupaj z odbori dejavnosti (občinskimi, medobčinskimi, mestnimi) neposredno organizirajo včlanjevanje, zbirajo naročila o potrebnem številu pristopnih izjav iz podjetij, neposredno vročajo sindikatom v podjetjih potrebno število izjav in izpolnjene izjave prevzamejo. Vse zbrane podpisane pristopne izjave dnevno pošiljajo na naslov: Svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, Pristopne izjave, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4.

Občinski sveti neposredno vodijo aktivnosti v zvezi z včlanjevanjem v sindikat med delavci samostojnih poklicev, upokojenci in med nezaposlenimi – zlasti med odpuščenimi v stečajih. V ta namen organizirajo stalna vpisna mesta, kjer se zainteresirani lahko včlanijo in pridobijo potrebne informacije. Stalno vpisno mesto bo organizirano tudi v Domu sindikatov v Ljubljani.

Občinski sveti skupaj z odbori sindikatov dejavnosti naj vse svoje moči usmerijo v pomoč sindikatom v podjetjih (vsebinsko, organizacijsko, tehnično),

še posebej pa v tistih okoljih, kjer pričakujejo odpore tej akciji. V teh primerih morajo občinski sveti prej uskladiti akcijo z republičkimi odbori sindikatov dejavnosti, zlasti o tem, kako si zamišljajo vsebino postopka.

Sindikat v podjetju oziroma v organizaciji neposredno izvaja vse postopke v zvezi z včlanjevanjem. Član sindikata je lahko vsakdo, ki je zaposlen – tudi direktor, ki pa skladno s statutom ne more biti izvoljen v sindikalne organe. Za uspeh pri pridobivanju članov je odločilnega pomena osebni stik z vsakim posameznim delavcem. To naj opravijo sindikalni zaupniki oziroma člani organov sindikata v podjetju in drugi sindikalni aktivisti. Način vročanja pristopnih izjav naj bo izbran glede na posebnosti delovnega procesa in dela sindikata. Ob tej priložnosti je treba, kjer je mogoče in najbolj potrebno, zagotoviti prisotnost predstavnika občinskih, ali medobčinskih svetov ali odborov dejavnosti, ki naj delavce seznanijo z vlogo in nalogami Svobodnih sindikatov Slovenije ter s pravicami in ugodnostmi člana. Sindikat v podjetju oziroma organizaciji naj delavce opozori na akcijo tudi z razobešenjem lepaka, ki bo objavljen v naslednji številki Delavske enotnosti. Sindikati podjetij naj se pri izpeljavi te akcije obračajo po pomoč predvsem na občinske svete in odbore sindikatov dejavnosti.

Zbrane pristopne izjave je treba sproti oddajati občinskim svetom. Na podlagi podpisanih pristopnih izjav bodo v nekaj dneh izdelane članske izkaznice, s katerimi bodo člani uveljavljali svoje pravice in ugodnosti. Članske izkaznice naj bodo izročene na slovesen način, pri čemer je mogoče izročitev izkaznice pa tudi akcijo zbiranja pristopnih izjav povezati s praznovanjem 100-letnice praznika dela – 1. maja.

Vse pristopne izjave, članske izkaznice in sezname članov po podjetjih bo zagotovil Svet Zveze svobodnih sindikatov Slovenije. Sezname članov po podjetjih bodo posredovani sindi-

katom v podjetjih, odborom sindikatov dejavnosti in občinskimi svetom.

Akcija včlanjevanja v sindikate dejavnosti in s tem hkrati v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije časovno sicer ni omejena, vendar je v našem skupnem interesu, da včlanjevanje izvedemo že aprila letos.

Borimo se za vsakega člana!
Sindikalni pozdrav!

Predsednik sveta zveze svobodnih sindikatov Slovenije
Miha Ravnik

Članu z izkaznico zagotavljamo:

- varstvo pravic iz kolektivne pogodbe
- brezplačno pravno pomoč in varstvo
- dodatno izobraževanje in usposabljanje
- posredovanje in pomoč v posredovalnicah dela
- pomoč v sindikalnih hranilnicah in posojilnicah
- solidarno pomoč iz solidarnostnih skladov
- pomoč iz stavkovnega sklada
- počitnice v objektih sindikalnega turizma in podporo za preventivno zdravljenje, okrevanje in oddih
- organiziran ugoden nakup v trgovinskih organizacijah ali sindikalnih zadrugah

Vaš naslednji avtomobil boste lahko izbrali v Avtu Celje

Nov program – avtomobili fiat in lancia

AVTO CELJE uvaža dopolnilni program avtomobilov FIAT PANDA, UNO, TIPO, TEMPRA, CROMA ter LANCIA Y 10, DELTA INTEGRALE, THEMA in DEDRA ter dostavnih vozil FIAT DUCATO.

Vsi avtomobili z bencinskim motorjem imajo vgrajeno elektronsko napravo za vbrizgavanje goriva in katalizator za uporabo neosvinčenega bencina. Večino modelov je mogoče dobiti tudi z dieselskim ali turbo diesel motorjem. Vsi avtomobili imajo prednji pogon ter so tovarniško zaščiteni proti rjavenju, nekatere modele pa lahko dobite s pogonom 4 x 4 (FIAT PANDA, LANCIA Y 10).

Dobavni rok je odvisen od izbire barve in dodatne opreme ter je do 4 tedne (razen za uno 8 do 10 tednov) oziroma takoj iz zaloge pri inopartnerju.

Oskrbo z nadomestnimi deli in servisnimi storitvami jamči AVTO CELJE v svojem servisnem obratu v Celju, na Ipavčevi 21.

Posebna ugodnost za kupce teh avtomobilov je da lahko kupijo avtomobil FIAT – LANCIA po sistemu novo za staro ter da lahko uporabijo bančno posojilo za plačila carine in carinskih dajatev.

Cene teh avtomobilov so zelo ugodne, navajamo vam cene najbolj priljubljenih modelov:

Model	Uvozna cena	Informativna prodajna cena	
		brez davka	z davkom
PANDA 1000 L i.e. FIRE	78.712,00	112.558,00	151.391,00
PANDA 4 x 4 i.e. FIRE	108.258,00	154.809,00	208.218,00
UNO 45 i.e. FIRE	93.106,00	133.142,00	179.079,00
UNO 60 D	105.985,00	151.559,00	229.612,00
UNO 70 i.e.	103.712,00	148.308,00	199.474,00
UNO 75 S i.e.	110.530,00	158.058,00	212.588,00
TIPO 1372 ccm	118.864,00	169.976,00	228.618,00
TIPO DGT 1585 ccm	138.561,00	198.142,00	266.501,00
CROMA 2000 i.e.	199.167,00	284.809,00	431.486,00
CROMA Turbo D	224.167,00	320.559,00	485.647,00
LANCIA Y 10 i.e. FIRE	96.894,00	138.558,00	186.361,00
LANCIA Y 10-4 W D i.e. FIRE	132.500,00	189.475,00	254.844,00
LANCIA DELTA GT i.e.	161.288,00	230.642,00	310.213,00
LANCIA DEDRA 2,0 i.e.	212.121,00	303.333,00	459.549,00
LANCIA THEMA 2000 i.e.	234.773,00	335.725,00	508.623,00
LANCIA THEMA 6 V ABS Autom.	329.470,00	471.142,00	784.451,00

Informacije in prodaja:

AVTO CELJE, Ipavčeva 21, telefoni 33 521, 31 919 in 34 865 ter Titovo Velenje, telefon 851-060.

Akcija – 10 % še vedno traja! Vozniki bodite previdni!

Preberite...

Inšpekcijski nadzor SLO

Naloge in vsebine dela inšpekcij SLO so neločljivi del obrambno zaščitnih aktivnosti v naši družbi. Že z obstojem, vsebino dela, organiziranostjo in učinkovitostjo prispevajo svoj delež k delovanju sistema SLO v celoti, s tem pa tudi h krepitvi samoupravnih socialističnih odnosov.

Inšpekcija nadzira obrambno-zaščitne aktivnosti, ki jih v okviru svoje redne dejavnosti izvajajo OZD, KS in druge samoupravne organizacije in skupnosti, družbenopolitične in družbene organizacije ter organi DPS.

Načrtovanje, organizacija in potek inšpekcijskega nadzora

Inšpekcijski nadzor in nudenje strokovne pomoči pri SLO se načrtuje in opravlja po načrtu. Njihovo izhodišče so mesto, vloga in pomen SLO v našem družbenopolitičnem in gospodarskem sistemu. Letni načrt izdelajo skupaj upravni organi za LO in pristojni upravni organi, sprejme pa ga izvršni svet skupščine občine.

Izhodišče za izdelavo tega načrta je odlok o temeljih enotne metodologije in enotnih kazal-

cih za izdelavo obrambnih načrtov, odlok o temeljih enotne metodologije za pripravo in sprejem načrtov za izredne razmere, program dela občinske skupščine, sveta za ljudsko obrambo in izvršnega sveta, izkušnje dozdajšnjih inšpekcijskih služb ter položaj obrambno-zaščitnih dejavnosti.

Že več let sredi januarja obravnava izvršni svet občinske skupščine poročilo o inšpekcijskem nadzoru v preteklem letu ter predlog le tega v tekočem letu. V poročilu je podan presek stanja obrambnih in samozagotovitvenih aktivnosti vseh nosilcev planiranja, potem pa se sprejme tudi načrt inšpekcij.

Z letnim načrtom inšpekcije so predvidene naslednje oblike nadzora in nudenja strokovne pomoči:

- reden nadzor,
- izreden nadzor,
- ponovni nadzor,
- nenapovedane mobilizacijske vaje,
- pregled prostorov za namestitve, varovanje in ravnanje z načrti in dokumenti SLO,
- pregled prostorov za namestitve in varovanje opreme ter sredstev SLO,
- pregled objektov za zaklanjanje,
- nudenje strokovne pomoči na sedežu nosilcev planiranja in upravnih organov.

Prihodnjič pa kaj več o inštrukturah.

Saša Toš

Iz pravne prakse

Zaposleni družbenik, pogoj za registracijo

Vprašanje: Ali lahko občinski inšpektor zahteva, da je pogoj za izdajo odločbe o registraciji poslovnega prostora, da se nekdo od družbenikov redno zaposli?

Odgovor: Družba z omejeno odgovornostjo lahko obstaja, ne da bi bili v njej zaposleni delavci. Zato ne vidimo nobene pravne podlage za to, da bi lahko občinski inšpektor zahteval zaposlitev nekoga od družbenikov v družbi z omejeno odgovornostjo. Povsem nesmiselno je zahtevati, da bi se družbenik moral redno zaposliti v družbi z omejeno odgovornostjo. Veliko družbenikov namreč ustanovi družbo samo zato, da angažira svoje prihranke, svoj denar v pridobitve namene in sploh nima namena zaposliti se v takšni družbi. V družbi se ponavadi zaposlijo delavci, ki opravljajo dejavnost te družbe. Razumljivo je, da mora v vsakem primeru družba imeti tudi direktorja oziroma osebo, ki odgovarja pred zakonom za delovanje družbe. Toda ni potrebno,

da bi bila ta oseba tudi zaposlena v tej družbi, še manj pa, da bi bila tudi družbenik, ki je ustanovil družbo z omejeno odgovornostjo.

Inšpekcijsko potrdilo

Vprašanje: Kdo zahteva inšpekcijsko potrdilo (GZ ali občina ali kdo)? Kdo kliče inšpektorje in katere?

Odgovor: Pri vprašanju gre očitno za 147. člen zakona o podjetjih. Po tem členu podjetje ne more niti začeti niti opravljati dejavnosti niti spremeniti pogojev za njeno opravljanje, če pristojni organ ni izdal odločbe, da so izpolnjeni pogoji glede tehnične opremljenosti in varstva pri delu ter glede varstva in zboljševanja človekovega okolja in da so izpolnjeni tudi drugi pogoji, predpisani v skladu z zakonom. To pomeni, da je od direktorja družbe z omejeno odgovornostjo odvisno, ali bo poklical pristojni organ, to je inšpekcijo ali ne. Če namreč družba začne opravljati dejavnost v poslovnih prostorih, ki že imajo izpolnjene pogoje glede tehnične opremljenosti in varnosti pri delu, torej glede katerih je že bila izdana inšpekcijska odločba, potem takšnega dejanja direktor seveda ne bo storil. Vsekakor ni dolžnost GZ ali občine, temveč tistega, ki je zado-
lžen z ustanovitveno pogodbo

za pripravo vseh pripravljalnih dejanj, da se družba z omejeno odgovornostjo lahko ustanovi in začne poslovati, to je ponavadi direktorja družbe, da pokliče tudi občinsko inšpekcijo za pregled teh prostorov.

Sredstva za zunanjetrgovinsko dejavnost

Vprašanje: Kakšno vsoto denarja mora imeti podjetje na računu, da se lahko registrira za uvoz in izvoz in da ni potreben garant?

Odgovor: Za ustanovitev podjetja, ki se bo ukvarjalo z zunanjetrgovinsko dejavnostjo, na primer z izvozom in uvozom, ni posebnega pogoja glede sredstev, ki bi jih takšno podjetje moralo imeti na svojem računu. Če gre za ustanovitev d.o.o., mora ta družba zagotoviti vsaj 2.000,00 din osnovnega kapitala, da bi se lahko ustanovila in seveda tudi registrirala za opravljanje uvoza in izvoza živil oziroma drugih proizvodov.

Vrnitev začetnega kapitala

Vprašanje: Kdaj in na kakšen način lahko ustanovitelj zasebnega podjetja dobi vrnjen vložen začetni kapital?

Odgovor: V skladu z ustanovitveno pogodbo se lahko osnovni kapital zmanjša. Seveda se osnovni kapital ne more zmanjšati pod z zakonom določeni minimalni začetni kapital. Predhodno bo treba sprejeti na skupščini sklep, da se osnovni kapital lahko zniža in nato se v razmerju vplačanih osnovnih vlog vrne do z zakonom predpisane minimalnega kapitala tistim družbenikom, ki so pač te osnovne vloge vplačali ob ustanovitvi družbe.

Kratke novice

Znižanje cen blaga

Vsak dan je več primerov, ko proizvajalci znižujejo cene svojih izdelkov. Tako prehajamo iz obdobja, ko smo bili priče stalnega zviševanja cen v obdobje, ko prihaja do znižanja.

V obdobju zviševanja cen smo v trgovini pridobivali dodatne prihodke na račun zvišanja cen, pa tudi zaloga blaga ni bila velik problem. V obdobju zniževanja cen pa prihaja do zniževanja prihodka v trgovini (na račun znižanja cen), pa tudi zaloga blaga po starih, višjih cenah je velika težava. Da bi ta problem ublažili, je potrebna velika previdnost pri nakupu blaga. Kupovati manjše količine blaga in bolj pogosto. Z dobavitelji, ki so znižali cene, se je treba dogovoriti, da nam priznajo znižanje cen tudi za blago, ki ga imamo v zalogi.

Modi Celje, Trgovskem podjetju Radeče, Prodaji Šoštanj, Gostinskem podjetju Kozjak Radlje.

V preostalih podjetjih bo poslovanje steklo maja. Prav tako bo v tem mesecu odprta prva agencija Merxove banke v Slovenskih Konjicah.

Ne pozabite!

V tem mesecu bo odprta tudi blagajna hranilne službe na Muzijskem trgu 7 v Celju (nekdanja Reklama). Odprto bo tako v dopoldanskem kot v popoldanskem času in seveda tudi ob sobotah.

Zdrava hrana za boljše počutje

Kislo zelje, kislata repa

Zelje je biološko gledano bogato živilo, ena najpomembnejših rastlin našega zemljepisnega pasu, ki po zdravilnosti prekaša mnoge druge. Ob naštetem pa nam je vsem dostopno.

Še posebej je zdravo kislo zelje, ki je ena najbolj pogostih in za mnoge tudi najbolj priljubljenih vrst zelenjave na jedilniku, kar valja predvsem pozimi. Sodobna znanost o prehrani in medicina uvrščata kislo zelje zaradi njegove biološke vrednosti

med najpomembnejše vrste zelenjave.

Omeniti je treba vrsto zdravilnih snovi in učinkovin v njem: rastlinske beljakovine, celulozna vlakna, rastlinske maščobe; pomembnejši minerali: kalij (2900 mg/kg), železo (6 mg/kg), magnezij (140 mg/kg), kalcij (500 mg/kg), fosfor (450 mg/kg), natrij (3550 mg/kg), veliko je tudi vitamina C (od 200 do 400 mg/kg), nekaj je vitamina A (ca. 0,18 mg/kg) in

nekaterih vitaminov iz skupine B kompleksa (skupno ca. 5-7 mg/kg). Zaradi vitamina C, ki ga kislo zelje vsebuje, pomaga odpravljati bolezenske pojave zaradi pomanjkanja le-tega in dviguje odpornost organizma seveda ob rednem uživanju.

Zelo pomembni sestavini kisllega zelja sta še mlečna kislina (ca. 1,5 do 2 %) in acetilholin. Ob biološkem kisanju nastane kot proizvod delovanja mlečnokislinskih bakterij. Mlečna kislina blagodejno deluje na želodčno in črevesno sluznico, anti-septično pa na mnoge škodljive bakterije v črevesju. Mlečna kislina in acetilholin skupaj preprečujeta gnilobne procese v črevesju tako, da pospešujeta redno odvajanje. Gnilobni produkti črevesja se na ta način hitro izločajo, strupene snovi pa ne pridejo v kri.

Z rednim uživanjem kislega zelja se normalizira črevesna mikroflora, čisti se kri, zmanjšujejo se nagnjenosti k različnim obolenjem, občutno pa se tudi povečuje obrambna moč organizma. S čiščenjem krvi se normalizira tudi krvni tlak in zmanjšuje poapnenje žil.

Bodimo torej sodobni tudi kar zadeva sestavo našega vsakdanjega jedilnika; privoščimo si čim več kislega zelja, čim več biološko kisane zelenjave.

Kisla repa ima kot proizvod biološkega kisanja dragoceno mlečno kislino. Je nepogrešljiva sestavina slovenskega jedilnika pozimi in seveda v teh prvih spomladanskih mesecih. Priljubljena je zaradi svojega specifičnega okusa, med drugim pa se odlično poda k domačim kulinam.

M.O.

Visoke obrestne mere

a) vloge na vpogled 33 %
Če imate na vpogledni vlogi vsaj 21.000 din več kot 6 mesecev, vam za celotno vlogo pripadajo 38 % obresti.

Obresti vam bodo obračunali in pripisali ob koncu meseca, v katerem je poteklo 6 mesecev.

b) vezane vloge

nad 1 mesec	35 %
nad 3 mesece	37 %
nad 6 mesecev	39 %
nad 12 mesecev	41 %

Vloge na vpogled v Merxovi banki obrestujejo mesečno, vezana sredstva pa ob zapadlosti.

Kje so blagajne hranilne službe?

Trenutno so blagajne že odprte v Topru, Blagovnem centru, Jelši Šmarje, Savinji Mozirje, Korotanu Ravne na Koroškem, Zili Slovenj Gradec ter na sedežu Finančne organizacije.

Kje bodo nove blagajne?

Do konca tega meseca bo še steklo poslovanje hranilništva v Avto Celje, Avtotehniki Celje,

PISMA BRALCEV

Spoštovano uredništvo!

Ne samo mene, amak tudi vse moje sodelavke zelo jezi, ker se danes v dnevnem časopisu tako povzdiguje privatni sektor, na družbeni, ki jim je še do včeraj nudil kvalitetno blago, pa pozabljajo. Prosim, da objavite to moje pismo.

Čeprav je zadnje čase v trgovinski dejavnosti privatna iniciativa na silovitem pohodu, pa je trgovina danes še vedno kar 95-odstotno v družbenih rokah. Ta družbeni sektor pa je slabo plačan in delavci v njem niso ustrezno stimulirani za boljše delo. Zato se ne smemo čuditi, da je uspešnost privatnih firm mnogo večja kot družbenih in da se privatniki kar čvrsto postavljajo na svoje noge in so nam družbenikom že danes, ko jih ni veliko, že kar močna konkurenca, in to tako v maloprodaji kot v grosistični dejavnosti. No, te konkurence se ne bojimo. Pravzaprav smo je veseli, ker nas spodbuja k večji kakovosti poslovanja, ker nas spodbuja k takšnim poslovnim odločitvam, ki bi jih pred; recimo, dvema letoma gladko zavrgli.

Prizadevamo si, da bi kupcu ustregli, da bi imeli v zalogi boljše in kvalitetnejše blago in da bi ga prodajali pod ugodnejšimi pogoji, kot jih zmorejmo drugi. Ravno pri tem pa se močno zatika. Naš

vpliv na cene je silno omejen, saj si ob sedanjih maržah ne moremo privoščiti, da bi cene zniževali prav na račun našega deleža, kajti z njim že sedaj komajda shajamo, da o sredstvih za nove naložbe, ki pa jih bomo nujno potrebovali, sploh ne govorimo. Kreditiranje je takšno, kot ga lahko ponudimo, vendar se kupci zanj ne zanimajo kveč je koliko, kljub ugodnim obrestnim meram. Proizvajalci pa še kar vztrajajo pri zviševanju cen svojih proizvodov, sicer ne več sto- in več- odstotno, vendar še vedno dovolj, da kupce odvrta-jo od nakupa - sebi in nam v škodo. Na tržišču je še vedno veliko monopolističnega ravnanja, ki o nižjih cenah še slišati noče, vsi statistični prikazi, da se osnovna politika umirja, pa so le nekakšna cenovna kozmetika, pod katero je še vedno globoko zakoreninjena dogovorna inflacijsko monopolistična miselnost. Kolikor homo lahko trgovci uspešni pri rušenju take miselnosti, je danes veliko vprašanje. Vedno bolj je jasno, da so take korenine pognale globoko v družbo in jih bo težko presekati na najbolj občutljivem mestu. Zdravilo je le zdrava konkurenca, ki naj stvari uredi tudi pri proizvajalcih, ne le pri nas trgovcih. Sedanje razmere bi lahko označila samo z enim stavkom: Gre za golo preživetje.

Recepti

Merxova kuhinja

Sirova solata

Sestavine:
700 g ovčjega sira
250 g kajmaka
12 feferonov
2 stroka česna

Zdrobljen sir zmešamo s kajmakom. V to zmes narežemo popečene, olupljene feferone in strt česen, vse dobro premešamo. Ponudimo s toplo pogačo.

Sirov puding

Sestavine:
1/2 l mleka
100 g masla
4 jajca
180 g naribanega sira
sol

V mleko vmešamo moko in kuhamo, dokler se ne zgosti. Pazimo, da se ne prismoji. Ohlajeni masi dodamo maslo, rumenjake, drugega za drugim, sir in na koncu sneg iz beljakov. Vse počasi premešamo in damo v proti ognju odporno posodo in spečimo v ne prevroči pečici. Če sir ni dovolj slan, puding solimo.

Rezanci s sirom

Sestavine:
1/2 kg kuhanih rezancev
300 g sira
1 žlica masti
1 žlica drobtin
sol

Rezance skuhamo v slani vodi, odcedimo in prepražimo na masti z drobtinami. Sir zdrobimo in ga primešamo rezancem. Jed popopravimo.

Iz domače lekarne

Pomladanska utrujenost

Ste brez razloga utrujeni? Vam gre šef na živce bolj, kot je to normalno? Ste po dolgem spanju še bolj zaspani? Nič hudega, saj gre verjetno samo za navadno pomladansko utrujenost. Kako je premagati?

Izkoristite vsak lep spomladanski dan za sprehode v naravi. Naberite nekaj prvih spomladanskih zdravilnih rastlin, ki vam bodo pomagale odpraviti utrujenost. Predlagam naslednjo čajno mešanico:

25 gramov cvetov in listov visokega jegliča,
15 gramov mladih koprivnih listov

15 gramov cvetov in listov navadne marjetice

15 gramov regratovih korenin

10 gramov smrekovih, jelsin

10 gramov cvetov in korenin vijolic in

10 gramov mladih lapuhovih listov.

Žlico drobno narezanih rastlin prelijte z 2-3 decilitre vrele vode in pustite stati 15 minut (mešanico lahko namočite tudi zvečer in jo zjutraj samo zavrete). Čaj sladite z medom ali z rjavim sladkorjem (pozor: med izgubi svo vrednost pri temperaturi višji od 45 °C). Če ste preveč utrujeni (berite leni), pijte vsaj šipkov čaj. Šipek je ena redkih rastlin, ki pri kuhanju ne izgubi vitamina C.

Za popestritev našega jedilnika

Sir: eno od osnovnih živil

Umetnost sestavljanja obrokov je v pestrosti jedi, postavljenih na mizo, kakor tudi sposobnost, da eno jed pripravimo na več različnih načinov.

Siri so tipičen primer živila, s katerim obrok bodisi popestrimo ali pa ga postavljamo na mizo kot glavno jed in ali pa s sirom glavno jed dopolnimo. Žal p o siru premalo vemo, ga sploh ne znamo ponuditi ali pripraviti na več načinov.

Sir vsebuje vse sestavine mleka v zgoščen obliki, saj je sir »zgoščen« mleko. Proces izdelave sira je bolj umetnost kot znanost. Osnovni proces predelave mleka v grušč in sirotko je ostal v času jedrske energije prav takšen, kot ga je poznal človek, ko je mleko sovje črede prvič predelal v hrano – sir – za družino.

Vsi siri so narejeni iz mleka krav, koz, ovac ali drugih mlaznih živali z dodatkom sirišča in natančno določenih vrst mikroorganizmov, potrebnih za zorenje sira. Razlike so v načinu izdelave sira, v procesih zorenja in v dodanih mikroorganizmih. Tako poznamo številne različne vrste sirov iz enakega mleka.

V siru so skoncentrirane vse hranilne snovi mleka. Bogati so z beljakovinami (20-30 %), kalcijem, fosforjem in vitamini, vsebujejo pa tudi veliko maščob. Sir je izredno občutljivo ži-

vilo, ki se med skladiščenjem zelo hitro spreminja, saj vsebuje še encime, ki nadaljujejo procese zorenja. Sir hranimo v zasenčenih, zračnih, ne preveč suhih in ne prevlažnih prostorih, pri temperaturi od 10-20 °C.

Glede na sestavo testa ter na način pridobivanja delimo sire na mehke, mehke plesnive sire, mehke sire z močnim vonjem, trde sire in topljene sire.

Sire delimo v grobem na: sveže sire, mehke sire, (sire z ze-

no plesnijo v testu), poltrde sire, trde sire in topljene sire.

Prav vsaka vrsta sirov ima svoje značilnosti – odlike in tega ne bi smeli pozabiti, še posebej – kadar se odločamo, da bomo sir vključili v dnevni obrok. Francozi pravijo, da so siri kot ljudje: imajo karakter, ali pa so brez njega. Izbrati ga je treba prav tako, kot to storimo, kadar izbiramo prijatelje.

Polži prihajajo

Zadnja leta smo priča množičnemu pojavu polžev, njihovo število se iz leta v leto veča. Lani, ko je bilo dovolj vlažno, smo lahko na nekaterih območjih našli tudi do milijon polžev na hektar. Kadar se polži pojavijo v takšnem obsegu, moramo imeti določeno znanje in izkušnje, da se jim lahko postavimo v bran. Mnogi vrtničarji počasi izgubljajo pogum v bitki s to nadlogo.

Kdaj lahko pričakujemo množične pojave polžev

Kratkoročno prognozo lahko napravimo, saj smo lahko prepričani, da se bodo polži zanesljivo množično pojavili po vsaki mili zimi (kot je letošnja), ki ji sledita hladna pomlad in vroče ter vlažno poletje. Samo izrazito ostra zima lahko polžjo zalego temeljito zdesetka.

Poleg vremenskih razmer pa so na tako eksplozivno razmnožitev polžev vplivali še nekateri ekološki dejavniki:

– stalno in brez pomislekov ožimo življenjski prostor za njihove naravne sovražnike, kot so ježi, krastače, rove, različni hrošči in nekatere ptice,

– mulčenje in zastiranje v sadovnjakih in vrtovih nudi polžem idealno, vlažno zatočišče in skrivališče,

– tudi sodobni način gojenja perutnine, ki jo vedno manj spuščamo na prosto, pripomore k množenju polžev. Vedeti moramo, da samo ena pekinška raca lahko očisti srednje velik vrt vseh polžev golačev, tudi če se ti množično pojavijo. Poleg tega kokoši izbrskajo jajčeca polžev, ki so plitko zagrnjena v tleh in jih z užitek pozabijo.

Kako zatirati polže

Toda, zdaj je, kar je! Polži so tu in tudi vse naravne razmere v tem času so takšne, da bo tudi letošnje leto pravo polžje leto. Danes bi vas radi opozorili na najbolj učinkovit, to je kemični način zatiranja polžev. Gre za pripravek LIMAX, izdeluje ga tovarna dušika Ruše in je edini tovrstni granulat v Jugoslaviji, zato je tudi povpraševanje po njem izjemno.

Zrnca limaxa polže zelo hitro in zanesljivo uničijo. Ekološko je limax ugoden, saj so pripravku dodane posebne snovi, ki odvrčajo ježe, perutnino in druge toplokrvne živali. Limaxa rastlina ne more vsrkati, zato ni nevarnosti, da bi z njim zastrupili vrtno kulturo. Pri uporabi limaxa moramo paziti, da ga polagamo previdno na zemljo, med rastline. Največkrat zadoštuje, če potrosimo ozek pas okrog gredice, ki jo želimo zavarovati. Sicer pa moramo tudi tu zelo strogo spoštovati navodila, ki so priložena pripravku.

Prihajajo vroči časi!

Pravilna prehrana

Naše telo je pripravljeno na vsakdanjo hrano. Prehranjevalne navade pa se spreminjajo s časom, v katerem živimo, z letnimi časi, in z navadami v raznih deželah.

Pri nas je včasih veljal debel človek za imenitnega. Danes se je to spremenilo. Za dobro situiranega in zdravega človeka velja tisti, ki je primerno prehranjen in športnega videza. Čeprav vemo, da je tako, je na svetu vedno več debelih ljudi. Del sveta trpi za lakoto, drugi del pa se zaradi prebilja in skromnih telesnih naporov redi. Tako je

na severni polobli in predvsem na Zahodu postala prevelika telesna teža resen zdravstveni problem.

Koliko potrebujemo hrane in kakšna je poraba energije, nam določi delo, ki ga opravljamo, ali fizična aktivnost in tudi telesna zgradba. Strokovnjaki

Svetovne zdravstvene organizacije so izračunali energijske potrebe človeka glede na stopnjo telesne aktivnosti. Iz svoje idealne telesne teže si lahko vsak za sebe izračuna približno dnevno porabo. Pri takšni prehrani se ne bo niti redil niti ne bo hujšal.

Vrsta dela aktivnosti	Kal/kg idealne teže	moški	Ženske
miselno delo	25-30	1600-2400	1400-2100
lahko fizično delo	35-40	2300-3200	1900-2500
srednje težko delo	40-45	2600-3600	2200-2800
težko fizično delo	45-50	3000-4000	2500-3200

MERX

PRODAJNO-SERVISNA DELOVNA ORGANIZACIJA

AVTOTEHNIKA

Bežigradska 13
63000 Celje

- IMV
- CIMOS
- ŠKODA
- WARTBURG
- IDA OPEL
- TAS VW

Telefon (063) 37-131

PREPEČENEC®

DONAT Mg

Regaska

*Ohranimo
naše
okolje
čisto!*

